

Nieuws uit de gemeenschappen

In *Hoorn* een discussie-avond tussen ds. Hendriks uit Hauwerd en dr. Prins uit Den Haag, met als uitgangspunt het boek van Szscsny: „De toekomst van het ongeloof”. Het Dagblad voor West-Friesland maakte er een goed verslag van.

Leeuwarden heeft in de clinch gelegen met de hoofdredacteur van de *Leeuwarder Courant*, de heer Piebenga n.a.v. een toespraak van de voorzitter van de Tweede Kamerfractie van de P.v.d.A., prof. Vondeling op de jaarvergadering van de Humanistische Werkgemeenschap van die partij. Dat is niet de eerste keer, dat de humanisten in het blad van de Friese hoofdstad worden aangevallen, maar ze geven dan ook meestal prompt lik op stuk, zoals ook nu.

In het blaadje van *Almelo*, behalve het gebruikelijke nieuws dat wel bewijst dat ze daar op de goede weg zijn een beschouwing over de cijfers van de volkstelling. 28 % van de inwoners behoort tot de buitenkerkelijken.

Hilversum heeft zich bezig gehouden met de Bijbel. Vijf bijeenkomsten, waaronder een forum met een katholiek, een protestant en een humanist. Daarnaast een lezing over Vondel en de Bijbel, een beschouwing over het gezag van de Bijbel, een inleiding over muziek, door de Bijbel geïnspireerd en tenslotte de invloed van de Bijbel op Rembrandt. Met deskundigen en van de kant van de toehoorders een bijzonder grote belangstelling. En op 22 december een Midwinterfeest, waarbij o.a. een cabaretgroep van jonge leden zich presenteerde.

In *Voorburg/Rijswijk* als van ouds een hele reeks samenkomsten en een toenemende belangstelling voor de gespreksgroepen.

Omdat als er iemand in *Nieuwe/Niedorp* naar een ziekenhuis moet, dat in Alkmaar is, en men die gemeenschap niet altijd wil lastig vallen, heeft men besloten dat twee leden zich daar in het bijzonder mee gaan belasten.

Dordrecht is op bescheiden schaal met een eigen bibliotheek begonnen. Maar de nieuwe uitgave: „Rede en religie in het humanisme” vers van de pers, zit er al in, dus de zaak is bij. Deze keer heeft men er ook voor gezorgd, dat

Nieuws uit de gewesten

Niet zo erg veel deze keer, althans geen opzienbarende dingen. Dat *Zuid-Holland-Noord* op Hemelvaartsdag 1963 een landdag in Rotterdam wil organiseren vermelden we reeds. Intussen zijn de plannen in een verder stadium gekomen en het ziet er naar uit, dat ook het buurgewest Zuid meedoet.

Voor wie Rotterdam niet kent, een goede gelegenheid om er dan naar toe te gaan. Er is daar meer te zien, dan de havens, hoe boeiend ook. Weet u, dat deze stad zich zo snel uitbreidt, dat geen enkele echte Rotterdammer er nog de weg weet? Maar als u op bezoek komt, staan speciale gidsen klaar. U hoort er binnenkort meer over.

Eveneens in gewest Z-H-Noord was er op 17 november een najaarsdag voor de besturen en hun familieleden in dit gewest. Delft trad op als gastvrouw en dat het goed was, bewijst het volgende verslag:

Het oorspronkelijke plan van Delft vond geen doorgang door ziekte van degene, die de voordracht zou houden. Daarna heeft men het karakter van de avond gewijzigd en er een informeel samenzijn van gemaakt voor de diverse bestuursleden met echtgenoten uit de ver-

de gedetineerden een kleine Kerstattentie kregen.

In *Bussum* een feestelijke bijeenkomst om de Kerstdagen te beginnen, met een goede toespraak van voorzitter Saalborn, muziek en voordracht.

Den Haag, zoals gewoonlijk ijverig en voor elk wat wils. En als bijzonder evenement een soort bazar om de HJG van een bescheiden inrichting van haar nieuwe honk te voorzien. Er bleef nog wat babygoed over, dus wie er om verlegen mocht zitten kan nog terecht.

Vlaardingen heeft er een nieuwe gespreksgroep op poten gezet en de eerste bijeenkomst werd geleid door de opper-gespreksleider, ons H.B.-lid de Leede.

Onze leden in *Beverwijk* zoeken het hoog, de bijeenkomsten worden op de bovenste verdieping van de torenflat gehouden en die is, als we ons niet vergissen 12 etages. Maar er is een lift. En wat belangrijker is, er wordt aan de oprichting van een jeugdgroep gewerkt.

In *Hengelo* heeft de onlangs gevormde damesgroep al meteen een praktische taak op zich genomen, wie een oppas nodig heeft kan daar terecht. En ze zorgen ook dat de zieken niet vergeten worden.

En om de reeks te besluiten, in *Zeeland* heerst ook een grote activiteit, dat kan tenminste geconcludeerd worden uit het gemeenschappelijke mededelingenblad. We vinden het vieren van de verjaardag van *Goes* in het huis van de voorzitter, waardoor het echt het karakter van een familiefeest kreeg, een prima uitvinding, die we ook andere kleine gemeenschappen graag aanbevelen.

In *Leiden* worden medewerkers gevraagd voor iets nieuws. Vele malen worden uit alle delen van het land patiënten in het Acad. Ziekenhuis opgenomen en de familieleden moeten dan, als de toestand critiek is, enige dagen in de buurt blijven. De ervaring heeft geleerd, dat dikwijls juist deze mensen behoefte hebben aan geestelijke steun en ze kunnen dan het beste in een gezin worden opgenomen. Men poogt nu daar-

schillende gemeenschappen. 's Middags hebben wij na aankomst en thee in de Hertehorst, even buiten Delft, een bustocht gemaakt door de nieuwe T.H. wijken, welke niet alleen bijzonder plezierig, maar ook zeer instructief was. Mevrouw Grabijn en mevrouw Jansen hadden er voor gezorgd, dat niet alleen de inwendige mens zeer goed werd verzorgd, maar dat wij een alleraardigste blijvende herinnering mee konden nemen, twee voor elke gemeenschap, in de vorm van een vaasje met embleem en datum. Nog een derde lid van de familie Jansen was in de Delftse activiteiten betrokken door zijn optreden in het vioolduo, onderdeel van de muzikale omlijsting. De gramfoonmuziek, welke ten gehore werd gebracht vormde een ongekend mooie achtergrond voor de fraaie, ongemene dia's van voorzitter Dimmendaal. De situatie in Gouda is uitvoerig toegelicht door zowel mevrouw als de heer Zanen, de conclusies n.a.l. hiervan vindt u in de convocatie voor de 23ste november terug. Het unieke punt van samenkomst en de perfecte organisatie van Delft hebben het doel van deze bijeenkomst doen slagen, wat betreft zowel het contact scheppen bij de gemeenschappen als het samen denken over het moeilijke stadium van Gouda.

voor de gastvrije adressen te vinden. Hopenlijk slagen ze er in.

In *Heerlen* en *Brunssum* waren weer enkele Duitse geestverwanten te gast. We zagen in het blad van onze Duitse zusterorganisatie een verslag en een foto, en het scheen een plezierige ontmoeting te zijn geweest.

Tweeduizend oliebollen lijken ons wel heel veel, maar *Amsterdam*, d.w.z. een aantal vrouwelijke leden hebben ze dan toch maar gebakken voor de gedetineerden. Ook een stuk praktisch humanisme, waar je niet eens „geleerd” voor hoeft te zijn, zoals wel eens t.a.v. het H.V. wordt beweerd. Overigens ten onrechte.

Rotterdam, evenals enkele andere gemeenschappen had een bijzondere voordrachtavond met mevr. Lisbeth Sanders. Vooral voor de ouderen een hernieuwde kennismaking.

Onze vrienden in *Breda*, niet geheel tevreden met de gang van zaken, hebben overleg gepleegd wat er gedaan moet worden, om de gemeenschap te behouden en uit te breiden. Of het zal lukken dient te worden afgewacht, in elk geval hebben de leden het bestuur wat meer steun toegezegd.

Het hoofdbestuur besprak...

in zijn vergadering van 24 november allereerst de stand van het ledental, waarbij een kleine groei kon worden geconstateerd. Dit was eveneens het geval met de verschillende periodieken.

Een uitvoerige discussie vond plaats over de door het Dagelijks Bestuur voorgestelde plannen tot oprichting van een opleidingscentrum. Hoewel er reeds op beperkte schaal tezamen met het Thuisfront thans een opleiding aan de gang is, wordt een regelmatige leergang, vooral in verband met de noodzaak om over vormingsleiders voor het onderwijs te beschikken, een dringende noodzaak. Het hoofdbestuur machtigde het D.B. om met de uitvoering der plannen verder te gaan.

Mededeling werd gedaan van de ontwikkeling van het Centrum voor Humanistische Vorming en van de activiteiten om het aantal deelnemers te vergroten. Eveneens ter sprake kwam een resolutie welke door de Humanistische Jongeren Gemeenschap aan de Portugese Ambassade zou worden aangeboden om te protesteren tegen het vasthouden van politieke gevangenen. Een uitnodiging tot het bijwonen van een conferentie van de Studenten Vereniging op Hum. grondslag, welke in Driebergen zou worden gehouden werd aanvaard.

Het H.B. nam kennis van een brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen als antwoord op een verzoek van het H.V. om zendtijd voor televisie-uitzendingen te verkrijgen, welk antwoord de zaak naar een later stadium verwees i.v.m. het aan de gang zijnde onderzoek.

Een wijziging van de Statuten van de Stichting Socrates werd goedgekeurd, evenals de benoeming van een drietal raadslieden voor de Inrichtingen voor Justitie en de herbenoeming van alle reeds in functie zijnde raadslieden in de verschillende sectoren van de geestelijke verzorging.

Het ontwerp voor de Nieuwjaarsbrief 1963 werd onder de loep genomen en met enkele wijzigingen aanvaard. Tenslotte werd geruime tijd gesproken over de situatie t.a.v. het vraagstuk van de doelstelling van de algemene school en de hierover reeds jaren plaatsvindende onderhandelingen met hervormden en vrijzinnigen. Een publicatie hierover is binnenkort te verwachten.

Aangezien het hoofdbestuur niet meer in 1962 bijeen zal komen, sloot de voorzitter deze laatste zitting met de beste wensen voor het nieuwe jaar.

In en Om

het Humanistisch Verbond



Mededelingen voor de leden / no. 2

Zo zag het Verbond er in 1962 uit

De jaren 1961 en 1962 zijn in het algemeen voor het Humanistisch Verbond vruchtbaar geweest. In vele opzichten is zijn positie verstevigd. Het heeft zijn eigen plaats ingenomen en verricht op die plaats nuttig werk, dat echter, ook bij de leden, nog veel te weinig bekendheid geniet. Daarom is kennismaking van een jaarverslag, hoewel misschien niet boeiend, toch wel zeer verhelderend.

Met deze woorden begint het jaarverslag, dat aan het congres zal worden voorgelegd. Omdat het twee jaar geleden is, dat het congres bijeen kwam, wordt er een verslag over 2 jaar gegeven. Hieronder willen we enkele grepen doen over de zaken die in 1962 tot stand kwamen.

Het ledental

De ontwikkeling van het ledental is nog steeds niet bevredigend. De vraag rijst of hetgeen tijd wordt hieraan weer eens nadrukkelijk aandacht te besteden. De doorbraak naar brede buitenkerkelijke kringen blijft voor vele komende jaren de belangrijkste taak. Het zal zeker niet eenvoudig zijn de weerstand tegen organisatie en de vele vooroordelen tegen humanistische vormgeving in deze kring te doorbreken; dat leert de ervaring. Naar de andere kant wijzen vele verschijnselen toch ook op een onmiskenbare sympathie voor het humanistisch streven; men denke aan de Luisterkring, de handtekeningenactie van het Thuisfront en het aanvankelijk succes van de mogelijkheid om (tijdelijk) sympathisant te worden van het Verbond. In de eerste periode kwamen een 1200 aanmeldingen binnen.

Eind 1962 bedroeg het ledental 11.573, hetgeen slechts een kleine stijging betekende tegenover het voorgaande jaar. Er werden 866 nieuwe leden ingeschreven, maar door vertrek, overlijden en bedanken 823 afgevoerd.

Een onderzoek naar de leeftijdsopbouw en de vergelijking met de uit 1955 beschikbare cijfers leerde, dat de neiging zich op jongere leeftijd aan te melden is afgenomen. Daar staat tegenover dat meer jongeren dan vroeger bereid zijn allerlei functies te vervullen.

Naar de reden van bedanken vindt een enquête plaats. Hoewel de ontvangen gegevens nog niet zijn bewerkt, schijnt de voornaamste reden te liggen in het gebrek aan contact. Dat hieraan door uitbreiding van het contactbezoek veel kan worden gedaan, staat wel vast.

De gemeenschappen

Het aantal verminderde van 83 tot 81, doordat twee kleine gemeenschappen, t.w. Kanaalstreek en Terschelling opgeheven moesten worden. Het geringe aantal leden, resp. 14 en 10 en de verspreiding over een groot gebied liet geen enkele gemeenschapsactiviteit toe. De betreffende leden werden of algemene leden of sloten zich aan bij een naburige gemeenschap.

De bestaande werkgroepen in Castricum, Delfzijl, Dokkum (nieuwe naam Noordoost Friesland), Emmeloord, Hoek van Holland, Ridderkerk/Slikkerveer en Zierikzee bleven bestaan en ontplooiden in meerdere of mindere mate activiteiten. Nieuwe contacten werden gelegd in Epe, Franeker en Purmerend.

In de meeste gemeenschappen neemt de bijeenkomst met een inleider, hetzij op de zondagmorgen of -middag, hetzij op een doordeweekse avond, nog steeds een belangrijke plaats in. Een uitbreiding van de werkzaamheden vindt echter eveneens plaats, niet alleen door het vormen van gespreksgroepen, maar ook door het beleggen van bijeenkomsten met een bijzonder karakter, forums met andersdenkenden, wijkavonden en huiskamerbijeenkomsten met jongeren.

Enkele bijzondere bijeenkomsten in verschillende gemeenschappen verdienen afzonderlijke vermelding, zoals de herdenking voor de slachtoffers van de spoorwegramp in Utrecht, een forumavond in Enschede met humanisten van verschillende politieke overtuiging aan de vooravond van de verkiezingen voor de Provinciale Staten, een aantal goedgeslaagde herdenkingen ter gelegenheid van de 4e mei, waarbij die in Utrecht gememoreerd dient te worden, omdat hierbij materiële en morele steun van het gemeentebestuur werd ondervonden. Een verheugend feit was ook de totstandkoming van een eigen gebouw in de mijnstreek.

Er was een toename te constateren van vrouwengroepen, die daarbij allerlei werkzaamheden ter hand nemen, zoals b.v. bejaarden- en ziekenbezoek. De oprichting van een toneelgroep in Haarlem en een cabaretgroep in Hilversum, mag eveneens vermeld worden.

Tal van gemeenschappen werkten mee aan de plaatselijke collectes voor Humanitas en het Thuisfront, terwijl ook de Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme enige malen een beroep deed op grote en middelgrote gemeenschappen.

Het contactbezoek ging door en onderging enige uitbreiding, zodat aan het eind van het jaar in de helft van de gemeenschappen dit een plaats innam. In 40 gemeenschappen werkten thans geestelijke raadslieden met hun medewerkers.

Er valt een duidelijke toeneming te constateren ten aanzien van het deelnemen aan plaatselijke gebeurtenissen en werkzaamheden, die met de naam „maatschappelijke opbouw” worden aangeduid. In samenwerking met andere organisaties worden initiatieven ondernomen, zoals bij de bouw van bejaardentehuizen, het besturen van bibliotheken, jeugd- en wijkwerk.

De werkzaamheden voor het Centrum voor Humanistische Vorming hebben in de meeste gemeenschappen nog geen grote omvang aangenomen, enkele uitzonderingen daargelaten. Tot nu toe heeft men zich vrijwel beperkt tot bekendmaking via de gemeenschapsorganen, of, maar dit is een uitzondering, tot het houden van informatieve bijeenkomsten. Ongetwijfeld zal dit het volgende jaar veel meer aandacht verlangen.

Beter contact tussen gemeenschappen en gewesten en hoofdbestuur werd bevorderd door regionale conferenties. Toch blijft het vraagstuk van de interne communicatie de voortdurende aandacht vragen.

De gewesten en federaties

Het aantal onderging geen wijziging, n.l. 12 gewesten en de 2 federaties Amsterdam en Den Haag. In verschillende gewesten is een duidelijke vooruitgang te constateren t.a.v. het contact met

de gemeenschappen. Er waren de gebruikelijke studie- en familiedagen, Drente had een familie-weekeinde in Havelte, evenals Zeeland. In Limburg waren op een gewestelijke bijeenkomst ook een aantal Duitse geestverwanten aanwezig.

De landdag op Hemelvaartsdag was deze keer in Driebergen, georganiseerd door Utrecht/Het Gooi. Hoewel het weer niet meewerkte, was de opkomst zeer bevredigend met een kleine 400 deelnemers, die genoten hebben van een aantal interessante excursies en een goed programma van voordracht en zang, terwijl als spreker optrad ons H.B.-lid Prof. Dr. B. W. Schaper.

Een speciale bijeenkomst voor de besturen van de gewesten en grote gemeenschappen vond plaats op 3 november in Utrecht, waar het Centrum voor Humanistische Vorming ter sprake kwam.

Publiciteit

Als periodieken van het Verbond verschenen als vroeger „Mens en Wereld” (veertiendaags), „Het Woord van de Week” (wekelijks), „Kader” (voor Verbondsfunctionarissen, 5 maal) en „In en Om het H.V.” („Mededelingen voor onze leden, 7 maal). Daarnaast verscheen voor de eerste maal een mededelingenblaadje, speciaal voor de sympathisanten. Algemeen werd betreurd, dat de gezondheidstoestand van de heer C. H. Schonk het hem onmogelijk maakte de rubriek „Daar zit ik mee” in „Mens en Wereld” voort te zetten.

De Radio-Commissie verzorgde ook dit jaar de regelmatige uitzendingen voor de V.A.R.A. en Wereldomroep. In het midden van het jaar trad t.a.v. de uitzendingen voor de A.V.R.O. stagnatie op, maar inmiddels zijn de moeilijkheden opgelost, zodat deze uitzendingen maandelijks weer plaats vinden.

De Commissie-Scholten, die de regering zal adviseren t.a.v. het radio- en televisiebestel, kwam in 1962 nog niet klaar met haar rapport. Dat was voor de Staatssecretaris van O. K. en W. aanleiding om voorhands niet te voldoen aan een formeel verzoek van het Verbond om het Televisiebesluit 1956 in diër voege te wijzigen, dat naast kerkgenootschappen ook genootschappen op geestelijke grondslag (als het H.V.) televisie-zendtijd zouden kunnen krijgen.

Van de brochure „De dag ligt nog voor ons” verscheen een tweede druk, van „Beginnel en doel van het Humanistisch Verbond” de achtste. Van een toespraak van Dr. J. P. van Praag „Wat is eigenlijk humanisme?” werden overdrukken gemaakt. Bij de uitgeverij De Bussy kwam een boek uit „Rede en religie in het humanisme”. Evenals in voorgaande jaren verscheen de kalender.

De jaarlijkse persconferentie werd 4 oktober gehouden, de dag waarop het Centrum voor Humanistische Vorming gesticht werd en het spreekt vanzelf, dat het vormingsonderwijs de hoofdschotel vormde. Daarnaast kwam aan de orde de doelstelling van de openbare (algemene) school en de verhouding tot de Hervormde Kerk in deze zaak.

Naast de vaste rubrieken met nieuws uit de humanistische beweging in „De Gelderlander” en „Het Parool” wordt thans ook in „Het Vrije Volk” ruimte gelaten voor de humanistische visie. Over het internationale congres in Oslo werden door een aantal dagbladen berichten opgenomen.

Socrates

Aan het einde van het jaar was de Sociaal-Pedagogische Sectie bijna gereed met haar eerste rapport over de geestelijke vorming van jongeren. De negende jaargang van „Rekenschap” gaf in zijn vier nummers weer een aantal belangrijke studies, inleidingen op gehouden landdagen en boekbesprekingen. De redactie bleef ongewijzigd.

De Zomerschool, ditmaal in Woudschoten, trok een redelijk aantal deelnemers. De Stichting organiseerde twee landdagen, beide te Overschie, (vervolg op pagina 4)

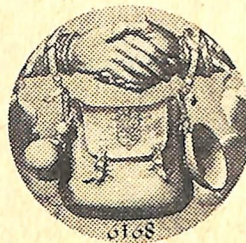
Aan de contribuanten van het steunfonds

Hierbij heb ik het genoegen u het *financieel overzicht over 1962* aan te bieden, met dank voor de steun in dat jaar van u ondervonden.

Binnengekomen giften	f 89.502,86	
Rente over 1961	„ 724,59	+
	f 90.227,45	
Saldo van 1961	„ 23.087,13	+
	f 113.314,58	
Kosten:		
Secretariaat, bank, giro enz.	f 291,10	
Propaganda	„ 6.058,33	+
	f 6.349,43	
	f 6.349,43	—
	f 106.965,15	
Overgemaakt aan Humanistisch Verbond	„ 75.000,00	—
Saldo per 31 december 1962	f 31.965,15	

De financiële administratie staat onder controle van het accountantskantoor Koppenberg, König en Swart te Amsterdam. Van het saldo per 31-12-'62 blijft f 25.000,— gereserveerd voor de kosten van het praktische werk van het Humanistisch Verbond in het eerste kwartaal 1963. Ook in 1962 bleven de uitgaven van het Steunfonds laag; zij bedroegen slechts 7 % van het bedrag aan binnengekomen giften.

De secretaris-penningmeester van de Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme, P. A. Pols



Praktisch humanisme had voor mij allerlei betekenissen; de verbondenheid met de praktische levenshouding, de houding bij het hulpbieden aan anderen, de toepassing van de theorie in de praktijk.

Praktisch humanisme blijkt echter een nog veel praktischer zaak te zijn, zo praktisch, dat zelfs met gewoon geld de zaak voortgeholpen moet worden.

Het zij zo.

Waarom zouden wij dan ook niet een keer met geld goed maken, waar woorden te kort schieten?

DR. L. VAN GELDER

Van het begin af is de geestelijke steun aan de mens, die in moeilijkheden is geraakt, een der belangrijkste taken geweest, die het H.V. werden gesteld. Niet maatschappelijke hulp voor buitenkerkelijken, maar menselijke hulp voor ongodsdienstige medemens. Om dit werk kundig te doen — idealisme is niet de enige waarborg voor succes — was geld nodig en dat geld kon er pas komen als er steun gegeven kon worden. Uit deze cirkel kan men lange tijd niet uitkomen, maar enkele jaren geleden is de ring doorbroken en het werk komt op gang, omdat de bijdragen op gang kwamen. Ik zeg op gang, maar er is nog veel nodig, bijzonder veel zelfs en daarom be grijpt u wat deze regels bedoelen.

DR. H. BONGER



Dank zij een grote krachtsinspanning heeft het Humanistisch Verbond in korte tijd een wijdvertakt apparaat voor geestelijke hulp opgebouwd. Onder leiding van een aantal beroepskrachten zijn meer dan driehonderd vrijwilligers werkzaam. Laatstgenoemden stellen belangeloos hun tijd en energie ter beschikking van meer dan vierduizend hulpzoekenden per jaar.

Het Steunfonds kon de uit dit werk voortvloeiende kosten in 1962 geheel luit de vrijwillige bijdragen bestrijden.

Rotterdam heeft zijn eerste R.G.R. (regionaal geestelijk raadsman) in volledige dienst.

Verantwoorde leiding aan het groeiende korps vrijwillige geestelijke raadslieden vereist aanstelling van meer beroepskrachten in de grote bevolkingscentra.

Fragmenten uit jaarverslag 1962

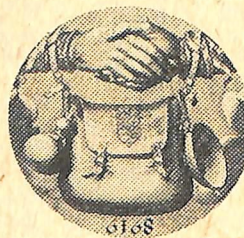
Geestelijke raadslieden verleenden op verzoek van de Nederlandse Spoorwegen en het Utrechts Gemeentebestuur — tezamen met enkele priesters en predikanten — geestelijke bijstand aan nabestaanden, die de slachtoffers van de spoorwegramp bij Harmelen moesten identificeren.

Het aantal actieve medewerkers in de plaatselijke geestelijke verzorging was circa 320. In dit aantal zijn niet de zieken- en bejaardenbezoekers opgenomen.

De wijk van één contactpersoon omvat 10 à 20 adressen, die elk gemiddeld tweemaal per jaar worden bezocht.

...neemt de belangstelling voor de geestelijke verzorging ten behoeve van buitenkerkelijken toe; met name het plaatselijk werk wordt van kerkelijke zijde — meer dan voorheen — gewaardeerd. Deze belangstelling en waardering vragen van onze vrijwilligers haast nog meer toewijding...

... werkten er in 1962 100 ziekenbezoekers en 55 bejaardenbezoekers. In enkele gevallen waren dit dezelfde personen of contactpersonen. De ziekenbezoekers brachten thuis 650 bezoeken aan 150 personen, terwijl er in ziekeninrichtingen 250 personen werden bezocht — in totaal 1000 bezoeken. 200 bejaarden werden bezocht via 800 bezoeken...



Praktisch humanisme. Dat is het bijstaan van de mens in zijn levenssituatie, in diens grote en kleine problemen. Dat is wat de bureaus voor levens- en gezinsmoeilijkheden doen en de geestelijke raadslieden; dat is ook het zoeken van contact met de buitenkerkelijken in de snel groeiende nieuwe wijken in de grote steden of in de arbeiderskampen en de contractpensions voor gepatrieerden. In de gevangissen zien velen uit naar een blik van medeleven. Helaas lang niet iedere zieke of bejaarde krijgt „vanzelf” bezoek. Praktisch humanisme wil leemten opvullen, waar anders leegten dreigen te ontstaan. Praktisch humanisme betekent het kweken van de humanistische levensgemeenschap. Een ieder heeft aan dat medemenselijke contact op zijn tijd behoefte. Door de Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme te steunen helpt U deze activiteiten mogelijk maken.

MR. DR. H. J. ROETHOF

„Zalig (driemaal) is hij, die geeft wat hij heeft en zich rijk voelt daarbij.”

Deze zedekundige waarheid heb ik in liedvorm geleerd op te jeugdige leeftijd. Ik vond het toen veel zaliger te ontvangen dan te geven.

Maar dat verandert met de jaren. Later blijkt dat geven heel prettig kan zijn, als er tenminste sympathieke personen en instellingen in het geding zijn.

Onze landgenoten moeten vroeger wel eens gedacht hebben, dat de armen geschapen waren om de rijken in de gelegenheid te stellen weldadigheid te beoefenen. Dit standpunt is, men ik, thans verlaten.

Het Humanistische Steunfonds heeft tenminste een heel ander doel. Maar het bij-effect is een zekere innerlijke warmte, die men desgewenst zalig kan noemen.

Door het storten van een milde gift voor het Steunfonds kan dus zelfs een humanist zalig worden.

Een ongedacht resultaat!

Probeer het eens.

H. H.

Het telefoontje

Na zevenen probeerde ik het, maar de lijn was bezet.

Iedereen wil tegenwoordig zuinig telefoneren, of nog méér zeggen voor hetzelfde geld. Meestal laat ik dan m'n zontje draaien tot-ie beet heeft.

„Toe jô... 0... 6... 7..., hij werkt al voor ik ben uitgeteld.

Als hij wat getallen heeft geprikt blijft hij opeens bewegingloos met z'n oor aan de microfoon als 't hondje van His Masters Voice:

„Pap kom es, moet je horen”, zegt hij geheimzinnig, „er ligt iemand aan de andere kant.”

Bij hem ligt nu eenmaal ieder en alles, zichtbaar of onzichtbaar. Dat heeft hij zich ingedacht vanaf z'n prille jeugd. Enfin, ik neem de hoorn:

„... dan zou ik er geen doekies winden Jaantje, die vent is een apte bedelmonnik! Hij loert op je spaarduitjes en jouw leven gaat kapot! Als ik jou was...”

Ik legde discreet de hoorn neer. Er is ergens een aanwijzing dat telefoongesprekken niet mogen worden afgeluisterd.

„Hè?... nee..., ik weet niet”, deed ik vaag tegen de jongen, die me vragend aankeek. In gedachte draaide ik het nummer. Had nu meteen beet:

„Dag Bas. Eerst even een vraag. Wat is eigenlijk een verkapte bedelmonnik?”

„Bel je me daarvoor op?”, klonk het.

„Nee..., eigenlijk niet. Het Steunfonds, weet je. Maar die bedelmonnik...”

„Dat ben jij, ten voeten uit. Dat Steunfonds bedelt maar dóór...”

„Dorp of geen dorp..., ja Bas. Maar...”

„Wát zei je?”, vroeg de telefoon.

„Niks Bas. Maar eisen wij spaarduitjes als we bedelmonniken zijn? Moet bij ons iemand kapot gaan?”

De telefoon kraakte: „...niet duidelijk. Zeg je oppotten? Dat doen jullie toch niet? Stijgen jullie? Hoe is de stand van twee-en-zestig?”

„Bijna een ton, Basje. Precies: negentigduizendtweehonderd en...”

„Verdraaid! Zie je wel, tòch bedelmonniken. Da's vakwerk!”

„Niet schelden, Bastiaan. Je moet wat schrijven voor ons Steunfonds. We moeten dit jaar wéér de boer op met...”

„Met de bedelzak bedoel je. De Geuzen waren schooiers. Jullie zijn 't ook... Een idee! Hoeveel woorden wil je?”

„Niet spotten Bas. Eén ton voor 't nieuwe jaar; grote genade er moet méér zijn. Ik smee je, wees ernstig!”

„Smeekschift..., bedelzak... Zeur niet, ik heb 't. Wacht je beurt maar af.”

Hij had de hoorn neergelegd. Twee dagen later kwam z'n tekst, versierd met plaatjes en al. Zal ons gedegen Steunfonds met dit frivole woordenspel de humanistische harten opnieuw ontgooien?

't Gaat om die eerste sprong naar de honderdduizend. En méér...!

Ik geloof dat ik wat ziek ben. Tot de eerste ronde binnen is.



Een humanist sympathisant
Had juist zijn zorgen aan de kant
Toen hem zijn vrouw zei: „Wees niet honds,
Stort eens een tientje in dat Fonds”.
„Top”, zei de man, „dat lijkt me 't beste:
Dat Fonds moet geld; en ik geen nesten!”

Zijn buurman – een beschoft persoon –
Vond dit besluit maar héél gewoon;
„Ik geef van 't loon waar ik voor werk
Een tiende penning aan de Kerk,
En zonder pijn. Want al die lasten
Haal ik weer in als ik moet vasten.”

U weet dus nu waar het om gaat:
Eén simpele humane daad.
Uw giro op zes - één - zes - acht
En d'hopeloze krijgt weer kracht.
Alleen: geef ééns; niet zonder end,
Maak van Uzelf geen Fonds-patiënt!

(Want de moraal van deze tip:
Het Fonds wil eieren..., géén kip!)

d'See-Uyl

Smeekschrift

Als wij eens géén Marga van Parma hadden gehad in de geschiedenis. De scheldnaam Geus (= schooier) zou nimmer roemvoller zijn geweest. De poorten van de bezette steden waren moeizamer geopend.

Deze Marga beloofde niets...

Dank zei dat werd veel volbracht door Hollands' meest „innemende” schooiers bij uitnemendheid: Bevrijding van het juk der Inquisitie.

Geuzenpenning en bedelzak werden symbolen die de harten openden der onderdrukten.

Bij de oprichting van het Humanistisch Verbond kregen we nog geen doeltreffende scheldnaam. Het later gegeven etiket „beminlijke heidenen” was véél te mild. Gelukkig zei een belangrijk iemand bijtijds dat humanistische geestelijke verzorging „stenen voor brood” betekende. En van stonde af aan ging het bergopwaarts met die stenen.

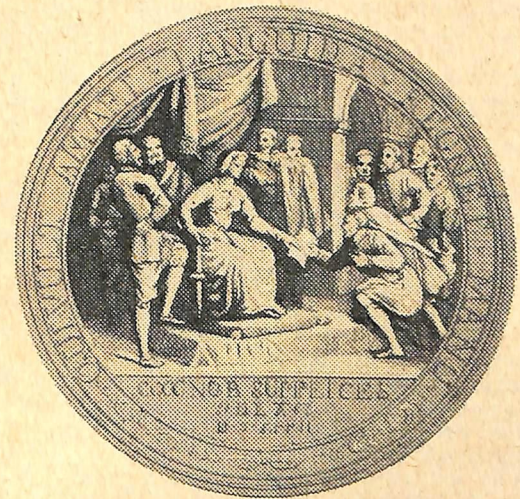
Aan de top waren de top-raadslieden.

„Wat doen die toch?”, vroegen de nieuwelingen zich af.

„Raadslieden aantrekken, natuurlijk!”, zeiden de ingewijden.

Steen voor steen kwamen ze. Voor arbeiderskampen, ziekenhuizen, sanatoria, strafgestichten, kazernes. De stenen spreken!

En de top trok maar dóór. Stenen voor bureaus voor levens- en gezinsmoeilijkheden,



huwelijksbureaus, telefonische hulpdiensten, uitvaartdiensten, emigranten, jeugdmigratie, studenten...

Stop!

Onder aan die berg staat het Steunfonds voor Praktisch Humanisme. Dat zorgt voor de specie om de stenen te metselen tot een bouwwerk. f 55.000 in 1960 – f 74.000 in 1961 – f 90.000 in 1962 met ruim zeven-duizend contribuanten.

De Geuzen van Marga waren schooiers en droegen de bedelzak.

De humanisten schooiëren en hanteren de bedelzak.

Uw specie voor de stenen hebben wij broodnodig. Vandaar ons devies:

„Draag nu uw steentje bij, er wordt op u gewacht.

Voor Steunfonds – Amersfoort: giro zes één ze acht.”

BASTIAAN

Stenen voor brood

IN EEN NOTEDOP

Ongeveer tachtig gemeenschappen hebben vijfenveertig plaatselijke geestelijke raadslieden, en driehonderd medewerkers.

Vijftien geestelijke raadslieden zijn beschikbaar voor leiding bij uitvaartdiensten.

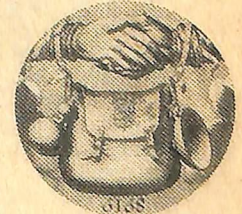
Diverse ziekenhuizen en sanatoria beschikken over tientallen ziekenbezoekers.

Circa dertig arbeidersverblijven worden bezocht door geestelijke raadslieden.

In de strafgestichten van Justitie staan vieren-vijftig geestelijke raadslieden ter beschikking van gedetineerden.

Bijdragen in de eerste dagen van januari 1963:

2-1-1963	f 755,40
3-1-1963	„ 614,50
4-1-1963	„ 199,75
5-1-1963	„ 190,00
7-1-1963	„ 454,50
8-1-1963	„ 388,24
9-1-1963	„ 729,78
10-1-1963	„ 279,50



Dit totaal van f 3.611.67 stuurden 260 contribuanten eigener beweging!

Hartelijk dank voor deze nieuwjaarswens en dit begin van de f 100.000,-.

Wees humanist; wees méér, wees zó humaan,
dat ge nooit andren in de kou laat staan.

(slot van pagina 1)

één over de onderwerpen van het derde internationale congres en één over het vormingsonderwijs.

Geestelijke verzorging

In meer gemeenschappen kwamen plaatselijk geestelijke raadslieden, terwijl daarnaast ook meer contactpersonen optraden. Regelmatig vonden met deze medewerkers besprekingen plaats. Aan dienstbetoon bij uitvaart wordt thans in drie gewesten aandacht besteed.

Het is de indruk dat ook van kerkelijke zijde, meer dan voorheen, de geestelijke verzorging voor de buitenkerkelijken gewaardeerd wordt. Dit is eveneens het geval bij het zieken- en bejaardenbezoek.

Het werk in de arbeiderskampen nam dank zij de gunstige conjunctuur in omvang af. In het Delta-gebied waren onder leiding van een raadsman in volledige dienst 8 vrijwilligers werkzaam.

Contacten met gedetineerden bleven in dezelfde omvang als voorheen bestaan. Het werk hier ondervindt nog steeds de nodige tegenwerking.

Als verheugend feit mag geconstateerd worden, dat dank zij de toegenomen inkomsten van de Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme een raadsman voor de geestelijke verzorging in het Maasmondgebied in volledige dienst kon worden aangesteld, welke begin 1963 met zijn werkzaamheden zal beginnen.

Humanistische Vorming

De aanneming van het amendement Kleywegt bij de behandeling van de Mammoetwet door de Tweede Kamer maakt het aannemelijk, dat binnen afzienbare tijd het H.V. zich voor de taak gesteld zal zien op de openbare scholen voor voortgezet onderwijs, waar een voldoende aantal ouders de wens daartoe te kennen geeft, humanistisch vormingsonderwijs te geven. Het spreekt vanzelf dat reeds vroegtijdig begonnen is met de voorbereidende werkzaamheden, zoals de opleiding op kleine schaal van een aantal vormingsleiders.

Aangezien het noodzakelijk bleek om de ouders van leerlingen van openbare scholen, die dit onderwijs voor hun kinderen van belang achten, te verenigen en daardoor tevens de middelen bijeen te brengen om aan deze taak uitvoering te geven, werd in oktober het Centrum voor Humanistische Vorming opgericht. Het telde tegen het einde van het jaar ruim 2000 leden.

Een werkgroep is in voorbereiding die tot taak zal hebben de praktische uitwerking van de methodiek voor het vormingsonderwijs, de voor-

bereiding van richtlijnen voor docenten en eventuele leermiddelen, en voorts zal onderzoeken welke mogelijkheden voor dit onderwijs in en buiten schoolverband aangegrepen kunnen worden vóór de invoering van de Mammoetwet.

Buitenwerk

Een zeilkamp voor volwassenen werd georganiseerd, twee tentenkampen voor jongeren en een kinderkamp. Op „De Ark” waren gedurende het grootste deel van het seizoen de vakantieweken goed bezet, evenals enkele bejaardenkampen.

Overheid

Het ontwerp van Wet Premie Kerkenbouw, kwam in 1962 in openbare behandeling. Daarbij werd een amendement-Scheps aangenomen, waarbij ook voor bezinningsgebouwen een regeling bij de wet verkregen werd. Ook de Mammoetwet kwam dit jaar in de Tweede Kamer in behandeling, waarbij de vraag van het vormingsonderwijs ter sprake kwam.

Humanistische Organisaties

De gebruikelijke contacten met de zusterorganisaties werden onderhouden. Voor de International Humanist and Ethical Union was 1962 een belangrijk jaar door het congres in Oslo, waarbij de voorbereiding een grote hoeveelheid arbeid van de Nederlandse staf vereiste.

In samenwerking met het Humanistisch Thuisfront begon in juni een opleidingscursus voor geestelijke raadslieden.

Diversen

De reeks gesprekken tussen een aantal vooraanstaande protestantse christenen en humanisten vonden een voorlopige afsluiting. Het moderamen van de Raad voor de Zaken van Kerk en School van de Hervormde Kerk kon van de Synode geen machtiging krijgen om de publicatie van het in gemeenschappelijk overleg opgestelde rapport over de doelstelling van de algemene school voor zijn medeverantwoordelijkheid te nemen. Verwacht mag worden, dat het rapport nochtans binnenkort gepubliceerd zal worden.

Het Hoofdbestuur liet zich vertegenwoordigen op jaarvergaderingen en congressen van de Federatie Ankerclubhuiswerk, N.V.V., Volksonderwijs, H.W.G., Studentenvereniging Socrates, het N.O.V. en voorts bij de opening van de dependance van het Kinderhuis Ellinchem en een clubgebouw van het Ankerclubhuiswerk in Hollandseveld. Het was verder vertegenwoordigd bij het 10-jarig bestaan van het Belgische Humanistisch Verbond.

In het slotwoord wordt geconstateerd, dat ondanks de indrukwekkende hoeveelheid arbeid

die verricht werd toch de noodzakelijke uitbreiding een vergroting van het aantal medewerkers blijft vragen. Daarnaast zijn scholing, kadervorming, verbeterde communicatie, wetenschappelijke verdieping en bezinning op de taak en plaats van het moderne humanisme meer dan ooit nodig. Slechts dan is het mogelijk de verkregen plaats te behouden en vorm te geven aan de opdracht, een geestelijk tehuis te zijn voor de buitenkerkelijken in Nederland.



Voor hen, die hun vakantieplannen reeds maken, hieronder een overzicht van datgene, wat in 1963 wordt georganiseerd.

1 Bejaardenweken in „De Ark”

Gezien de bijzonder geslaagde weken in dit jaar worden in 1963 4 bejaardenweken gehouden en wel:

van 11–25 mei en
van 14–28 september

De prijs bedraagt f 38,50 per week, terwijl elke gast recht heeft op 1 consumptiekaart van 21 consumpties voor f 3,50. Leiding nog niet bekend.

2 Paas-week-end op „De Ark”

Van donderdagavond 11 april t/m maandagavond 15 april het gebruikelijke paas-week-end. Prijs f 34,50 voor volwassenen, f 26,- voor kinderen van 6 t/m 10 jaar en f 17,25 voor kinderen van 0 t/ 5 jaar.

3 Vakantie op „De Ark”

Nog wel heel ver van ons af, maar thans reeds de mededeling, dat de prijzen voor 1963 ongewijzigd zijn. Vooral zij, die in het volle seizoen, d.w.z. juli/augustus in Nunspeet willen zijn, adviseren wij tijdig hun plannen gereed te maken en hun vakantie te bespreken.

U weet het: Leden van het Verbond ontvangen 10 % reductie op de pensioenprijzen (alleen voor zichzelf).

4 Zomerkampen voor de jeugd

De buitenwerkcommissie van het Humanistisch Verbond organiseert in 1963 de volgende kampen:

a *Kinderkamp 10–13 jaar* te Elspeet in „de Korenbloem”, en wel van 20–27 juli.

Prijs: f 42,- incl. f 2,- zakgeld.

Opgeven bij de leiding, de heer en mevrouw J. Weggelaar, Erasmusgracht 23-III, Amsterdam. Tel. 020 – 8 39 19.

b *Jongerenkamp 13–15 jaar* te Beek (Gem. Bergh), bij Zeddam van 3–13 augustus en van 14 tot 24 augustus.

Het eerste kamp staat onder leiding van de heer P. van Soelen (Bilthoven); het tweede onder leiding van de heer en mevrouw E. R. Veuger (Zaandam).

De prijs bedraagt f 50,- per 10 dagen.

Opgave van deze kampen bij mevrouw E. Plettenberg-Sweid, Saffierstraat 76-I, Amsterdam. Tel. 020 – 73 83 69.

c *Een zoekkamp voor 13–15-jarigen is in voorbereiding.*

d. Bij voldoende deelname is er van 17–31 juli een *trektocht* voor 16–17-jarigen naar Luxemburg.

De prijs is geraamd op ± f 90,- voor 14 dagen. (Max. aantal deelnemers is 12).

De leiding wordt nog nader bekend gemaakt. Opgave hiervoor bij mevrouw E. Plettenberg-Sweid, Saffierstraat 76-I, Amsterdam. Telefoon 020 – 73 83 69.

Abonneert u op „Het Woord van de Week” het orgaan van de „Humanistische Luisterkring”.

Het abonnementsgeld bedraagt f 4,— per jaar.

Administratie Oudegracht 152, Utrecht, Postgiro 58.

PERSONALIA

Een zeer groot verlies trof ons door het plotse overlijden op 31 januari van onze voorzitter de heer H. Jonker in de ouderdom van 62 jaar. Reeds jaren was hij bestuurslid van de gemeenschap Sneek, eerst als secretaris, later als voorzitter.

Een harde werker, die wist wat hij wilde en niet eerder rustte voor dat hij zijn doel bereikt had. Wanneer hij ergens zijn schouders onder zette, was er reeds een sterke fundering. Voor het verder bouwen riep hij dan de hulp van zijn mede-bestuurders in, of... deed het zelf. Hij was geen onbekende op de gewestelijke verga-

deringen en menigmaal had een congres van het H.V. hem onder zijn bezoekers.

Hij was de spil waar alles om draaide. Buiten zijn functie als voorzitter van de gemeenschap was hij ook nog bestuurder van vele andere plaatselijke verenigingen, o.a. Humanitas.

Voor zijn kinderen en kleinkinderen is zijn heengaan een groot verdriet. Reeds verheugde hij zich in het vooruitzicht van zijn pensionering om geheel vrij te zijn en nog veel meer te kunnen doen.

Aan een werkzaam leven is te vroeg een einde gekomen.

De secretaris C. Kan

In en Om het Humanistisch Verbond



Mededelingen voor de leden/ no. 3

Congres 1963, 20 en 21 april te Utrecht

Wijze van aanmelding:

Voor gemeenschapsafgevaardigden:

Door middel van speciale aanmeldingskaart annex geloofsbrief, die iedere gemeenschap is toegezonden.

Voor niet-afgevaardigden:

Door middel van een briefkaart.

In beide gevallen moet de aanmelding verzonden worden aan het Centraal Bureau, Oudegracht 152, te Utrecht.

Indien logies bij geestverwanten wordt gewenst, dienen aanvragen hiervoor gericht te worden tot Mevr. M. van Gorkom-Lechner, Mauritsstraat 64 te Utrecht, Telefoon 0 30 - 2 28 70.

Deelname aan *gezamenlijke koffietafel* op 21 april is voor iedereen mogelijk. De kosten hiervan bedragen f 4,- en betaling dient vóór 10 april plaats te vinden door overmaking of storting van dit bedrag op postrekening no. 56 55 90 ten name van de penningmeester van de gemeenschap Utrecht van het Humanistisch Verbond. Op het girostrookje moet vermeld worden, aan welk adres de bonnen voor deze lunch gezonden moeten worden en eventueel, of men vegetariër is.

Alle aanmeldingen voor deelname aan het congres, voor de lunch en voor logies moeten vóór 10 april in Utrecht binnen zijn.

Programma

zaterdag 20 april

- 14.15-15.00 ontvangst en inschrijving
- 15.00-18.00 1e zitting
- 18.00-19.00 Pauze
- 19.00-20.30 2e zitting
- 20.30-21.00 Pauze
- 21.00-22.30 Gezellig samenzijn

zondag 21 april

- 10.00-12.00 Openbare bijeenkomst
- 12.00-14.00 Koffietafel
- 14.00-17.00 3e zitting

Agenda

- I. Opening
- II. a. Mededelingen
- b. Notulen congres 1961
- III. a. Jaarverslagen secretaris
- b. Jaarverslagen penningmeester
- IV. Begroting 1963/1964
- V. Voorstellen
- VI. Openbare bijeenkomst
- VII. Voorstellen (vervolg)
- VIII. a. Verkiezing Hoofdbestuur
- b. Verkiezing Redacteuren
- c. Verkiezing Financiële Commissie
- IX. Bestuursverdracht
- X. Sluiting

V- VII Congresvoorstellen

1. Het Congres van het Humanistisch Verbond, enz. enz.

overwegende dat uit de traditie stammende gebruiken bij het zogenaamde ontgroenen in de Nederlandse studentencorpora een jaarlijks weerkerend gebeuren zijn,

dat vele van deze gebruiken in strijd zijn met humanistische opvattingen omtrent eerbied voor de menselijke persoonlijkheid en verantwoordelijkheid voor de medemens,

dat van deze gebruiken meer negatieve dan positieve invloeden uitgaan op de verdere vorming van de desbetreffende jonge mensen,

keurt deze situatie ten sterkste af en is van oordeel, dat aan deze besloten studentenorganisaties, waarin bovenbedoelde gebruiken, gebaseerd op menselijke ongelijkwaardigheid, bij herhaling kunnen voorkomen en zelfs tot norm worden verheven, geen enkele steun dient te worden gegeven,

tevens overwegende,

dat slechts een klein gedeelte van de in Nederland studerende aan een hogeschool of universiteit is aangesloten bij de hier bedoelde studentenorganisaties,

doet een dringend beroep op de Nederlandse overheid en particulieren bedoelde organisaties en haar leden dan ook in dit licht te beoordelen en als zodanig te behandelen, en in het algemeen noch direct noch indirect te bevorderen, dat deze organisaties of haar leden - op grond van hun lidmaatschap(!) - op enigerlei wijze exclusief bevoorrecht worden,

draagt het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond op de tekst van deze resolutie ter kennis te brengen van de daarvoor in aanmerking komende overheidsinstanties, van de daarvoor in aanmerking komende werkgeversorganisaties, en van de Nederlandse pers, en gaat over tot de orde van de dag.

(Amsterdam/Tuinstdeden-West)

Toelichting:

Gedurende verscheidene weken hebben de dagbladen uitvoerig melding gemaakt van gebeurtenissen, die zich tijdens de groentijd binnen de studentencorpora hebben afgespeeld. Hoewel de aanleiding tot deze uitvoerige berichtgeving vooral gezocht moet worden in de excessen die zijn voorgekomen in het Amsterdamsch Studenten Corps, zou er waarschijnlijk van een misvatting gesproken moeten worden, indien de mening zou postvatten, dat deze excessen zich uitsluitend in Amsterdam zouden hebben voorgedaan. De berichtgeving in de dagbladpers laat er geen twijfel over bestaan, dat in bepaalde studentenorganisaties in de andere universiteitssteden gelijke, althans gelijksoortige euvelen zijn aan te wijzen. Welke de excessen zijn, kan verder onbesproken worden gelaten. Deze mogen bekend worden verondersteld.

Onze aandacht bepale zich tot twee punten:

1e. welke waarde moet aan het ontgroenen op zichzelf worden toegekend?, en 2e. staat de mentaliteit in de gewraakte corpora wel op een zodanig peil, dat het toepassen van een ontgroeningssysteem zonder het toebrengen van lichamelijk letsel en zonder aantasting van beschavingssnormen kan verlopen?

Sub 1. Als punten van uitgang ten deze mogen worden opgesomd de argumenteringen, die bepaalde voorstanders van het ontgroenen ter rechtvaardiging van hun standpunt aanvoeren. Als zodanig kunnen o.a. worden genoemd: de groentijd stelt een hergeboorte voor; de groentijd wortelt in inwijdingsceremoniën en lijkt op een doop, vuurproef of stamrite.

Bij de beoordeling van de vorengenoemde „wedergeboorte” houde men in het oog, dat deze argumentering voortkomt uit een brein, dat het gebruik van geweld en vernedering op zichzelf niet verwerpelijk acht. Geeft men zich rekenschap van „het wortelen in inwijdingsceremoniën en de gelijkenis met een stamrite”, dan kan men zich terzake een beeld vormen door kennis te nemen van de publicaties, waarin wordt gesproken van ongelijkheid, vernedering, ongemak en sarren.

De vraag werpt zich op: heeft dit alles ook maar enige waarde, indien het gaat om de verdere ontplooiing van de student? Indien deze vraag ontkennend wordt beantwoord, zou dan wel een bevestigend antwoord verwacht mogen worden, indien de ontgroening in een „mildere” vorm, op een in menselijke zin aanvaardbare wijze zou plaats hebben? Is er niet eerder sprake van een vertroebeling, indien naar het oordeel van een bepaalde „stam” de verdere scholing en ontwikkeling noodzakelijkerwijze moet worden voorafgegaan door het kaalscheren, de vernedering van de nieuwe studiegenoten en het gebruik van geweld, dat op zichzelf niet verwerpelijk zou zijn.

Zo er in de kringen van de voorstanders al pogingen zijn gedaan de „voordelen” van het ontgroenen aan te tonen, dan nog kan niet worden ontkend, dat de toegepaste methoden mensen-onwaardig genoemd moeten worden.

Sub 2. Onder verwijzing naar de uitvoerige publikaties over de excessen, en in aanmerking nemend, dat er van een ernstig recidivisme bij de corpora sprake is (een recidivisme, waarvan het einde nog moet blijken!), moet de gestelde vraag ontkennend beantwoord worden. Ook voorheen - hoewel in mindere mate - zijn berichten verschenen, die op de bestaande ontstellende mentaliteit wijzen. Dit minder-aan-de-opervlakte-treden voorheen betekent blijkens de gedane mededelingen van ingewijden allerminst dat de verhoudingen toen beter waren dan thans.

De mentaliteit, die er in de gewraakte corpora blijkbaar bestaat, wordt wel sterk getypeerd door het feit, dat de bedrijvers van de excessen in mindere mate ter verantwoording zijn geroepen dan de publicisten, die het scherm, dat de scène aan het oog onttrok, hebben opgetrokken.

Indien wij de vraag stellen wie dit alles aan-